

ARPA

Ocak 2021

Dünya Arpa Verileri (bin ton)

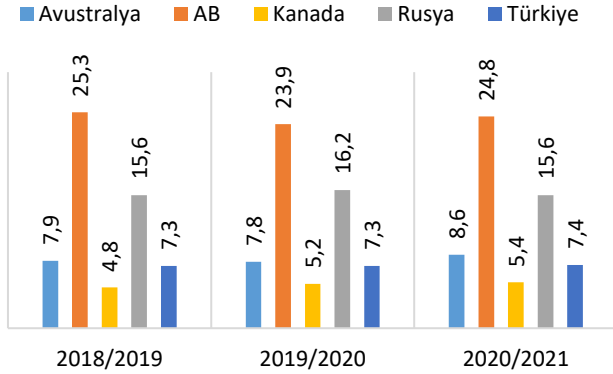
	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 ¹	2020/21 ²	Değişim (%) ³
Alan (bin ha) ¹	49.282	47.392	48.842	51.831	51.539	-0,6
Verim (ton/ha) ¹	3,0	3,0	2,9	3,0	3,1	3,3
Üretim	147.083	143.182	139.424	156.582	157.186	0,4
Tüketim	149.546	147.010	140.044	154.122	155.908	1,2
Yılsonu Stokları	22.422	19.354	17.746	19.749	20.419	3,4
İthalat	28.955	27.268	23.627	26.610	28.406	6,7
İhracat	29.722	27.067	25.711	28.421	29.151	2,6

Kaynak: USDA, (Erişim:14.01.2021), ^{1/} Tahmin, ^{2/} Öngörü, ^{3/} Son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

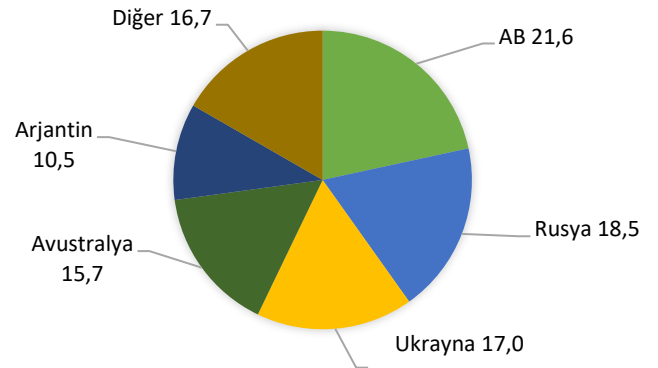
Arpa hayvan yetiştiriciliğinde yem ihtiyacını karşılamada, malt sanayide kullanımında, ekiliş alanı ve ticaret verileri açısından en önde gelen hububatlardan birisidir. Ayrıca insan gıdası olarak az miktar tüketildiği de bilinmektedir. Dünyada arpanın üretimi ve ekim alanı değerlendirildiğinde son yıllarda AB ilk Rusya ikinci sıradadır. USDA verilerine göre 2020/21 sezonunda bir önceki sezona göre; arpa

tüketiminin %1,2 oranında, üretiminin %0,4 oranında artacağı, ekim alanının ise %0,6 oranında azalacağı öngörülmüştür. Söz konusu azalışta Kanada ve Ukrayna'da üretimin bir önceki yıla göre azalması etkili olacaktır. Tüketimdeki artışın en büyük sebebi büyüyen hayvancılıktır. Son iki yıl değişiminde ithalat %6,7 ihracatta ise %2,6 oranda bir artış meydana gelmiştir.

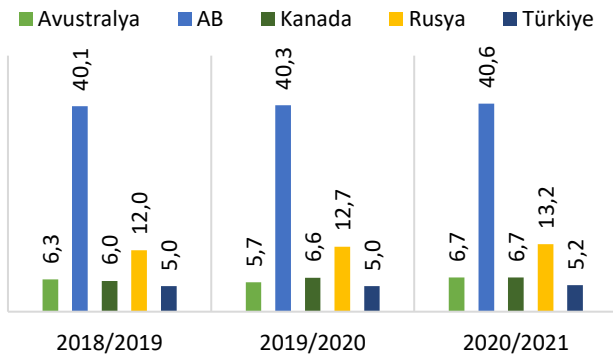
Arpa alanlarına göre önemli ülkeler (%)

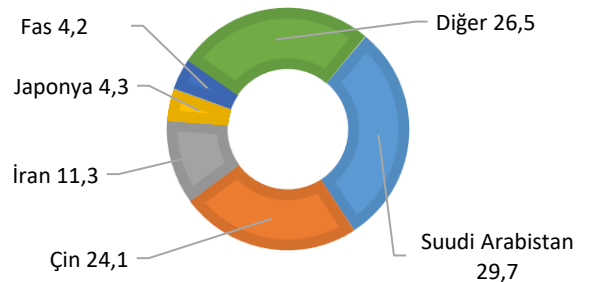
Ülkelere göre dünya arpa ihracatı (2019/20, %)

Arpa üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya arpa ithalatı (2019/20, %)

USDA verilerine göre 2019/20 ticaret sezonunda arpada en çok ithalat gerçekleştiren beş ülke sırasıyla Suudi Arabistan, Çin, İran, Japonya ve Fas olup, en çok ihracat yapan beş ülke ise sırasıyla AB, Rusya, Ukrayna, Avustralya ve Arjantin'dir. 2019/20 sezonunda ithalat 328 milyon ton, ihracat ise 333,7 milyon tondur. Türkiye dünyada en fazla arpa ekim

alanlarına sahip ülkeler arasında dördüncü, arpa üretiminde beşinci, arpa tüketiminde ise üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye'de 2018/19'da arpa tüketimi 7 milyon ton olup bunun 6 milyon tonu yemlik olarak, 242 bin tonu endüstriyel, 66 bin tonu gıda olarak kullanılmıştır. Aynı sezonda kişi başına tüketim 0,8 kg olarak gerçekleşmiştir.

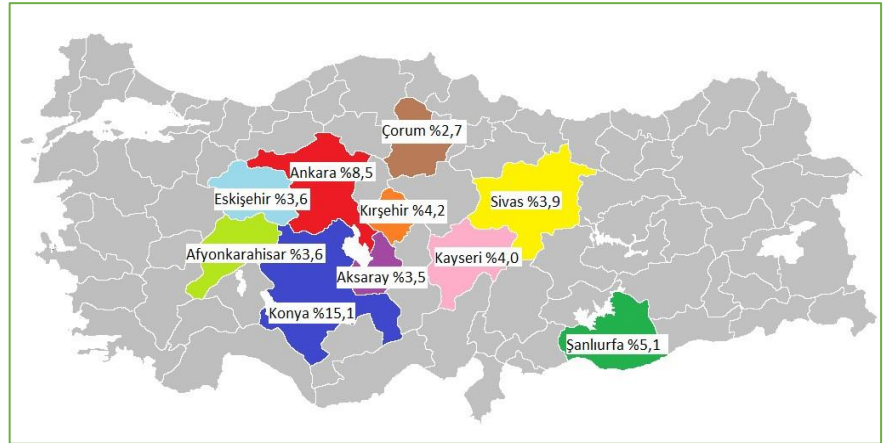
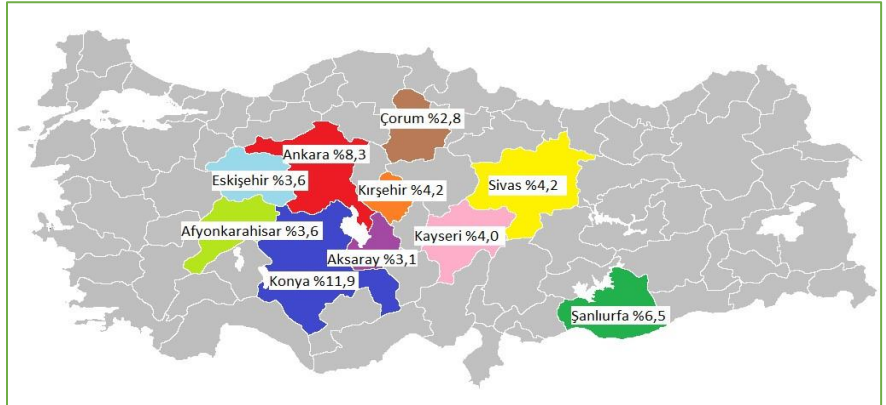
Türkiye Arpa Verileri (bin ton)

	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Değişim (%) ¹
Alan (bin ha)	2.787	2.784	2.740	2.425	2.612	7,7
Verim (kg/da)	226	287	245	293	268	-8,5
Üretim	6.300	8.000	6.700	7.100	7.000	-1,4
Tüketim	7.347	7.064	7.061	7.401	6.951	-6,1
İthalat	814	107	208	863	522	-39,6
İhracat	17	21	48	39	295	657,1
Yeterlilik Derecesi (%)	80,6	106,5	89,2	90,2	94,7	5,0
Stok Değişimi	- 628	542	- 602	98	-145	-249,1

Kaynak: TÜİK (Erişim: 13.01.2021), ^{1/} Son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir. Piyasa dönemi Haziran-Mayıs

Arpa ekim alanları: Arpa ekim alanları 2019 yılında bir önceki yıla göre %9,8 artarak 28,7 milyon dekar olmuştur. Türkiye'de 2019 yılında arpa ekim alanlarında %11,9'luk paya sahip olan Konya ili 3,4 milyon da ile birinci sırada yer alırken, Ankara ili 2,4 milyon da ile ikinci, Şanlıurfa ise 1,9 milyon da ile üçüncü sırada yer almaktadır. Arpa ekim alanlarında 2015 yılına oranla 2019 yılında %3 civarında artış yaşanmıştır.

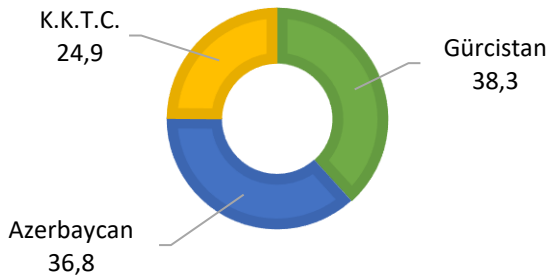
Arpa üretimi: 2019 yılında Konya 1,1 milyon ton arpa üretimi ile birinci sırada yer alırken, Ankara 650 bin ton ile ikinci, Şanlıurfa ise 386 bin ton ile üçüncü sırada yer almaktadır. Arpa üretimi 2019 yılında bir önceki yıla göre %8,6 oranında artarak 7,6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. TÜİK Bitkisel Üretim İstatistiklerine göre, 2019 yılında 7,6 milyon ton olan arpa üretimi 2020 yılında %9,2 oranında artarak 8,3 milyon ton olmuştur.

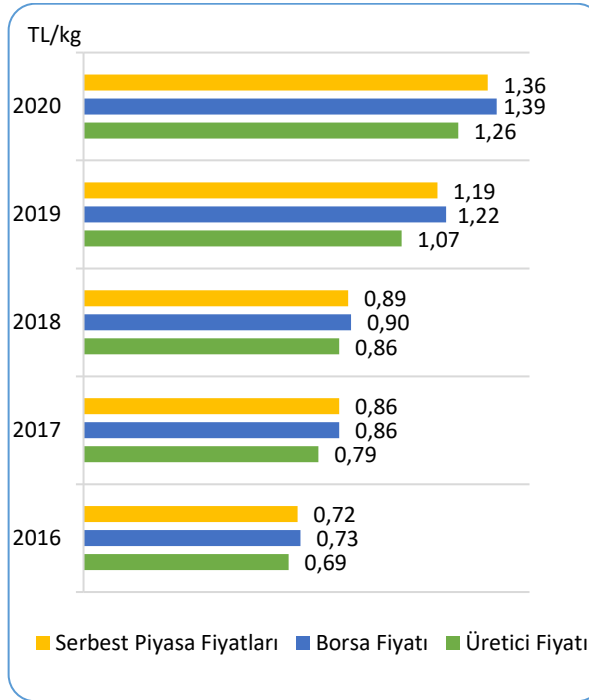
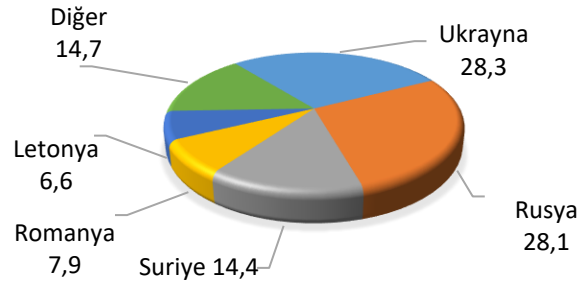
Türkiye Arpa Dış Ticareti; TÜİK Dış Ticaret 2019/20 piyasa dönemi (Haziran –Mayıs) verilerine göre Türkiye'nin arpa ihracatı 344,8 ton gerçekleşmiştir. İhracat Gürcistan ile 132 ton, Azerbaycan ile 127 ton, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile 85,8 ton yapılmıştır.

TÜİK Dış Ticaret 2019/20 piyasa dönemi verilerine göre Türkiye'nin arpa ithalatı bir önceki piyasa dönemine göre %217 oranında artarak 887,9 bin tona ulaşmıştır. Arpa ithalatının %28,3'ü Ukrayna, %28,1'i Rusya, %14,4'ü Suriye, %7,9'u Romanya, %6,6'sı Letonya ile gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'nin arpa ihracatı yaptığı ülkeler (2019/20, %)

Türkiye arpa ithalatında önemli ülkeler (2019/20, %)

TÜİK verilerine göre 2020 yılı Aralık ayında 1,43 TL/kg olan arpa üretici fiyatı bir önceki aya göre %2,1, önceki yılın aynı ayına göre %22,2 oranında artmıştır. 2020 yılı üretici fiyatı ise 2019 yılına göre %18,6 oranında artarak 1,27 TL/kg olmuştur. TMO arpa alım fiyatı 2016 ve 2017 yılında açıklanmamış, 2018'de 0,83 TL/kg, 2019'da 1,10 TL/kg, 2020'de ise 1,275 TL/kg olarak gerçekleşmiştir. Borsa fiyatlarında TMO verileri dikkate alınmış olup, 2020 yılı Kasım ayında 1,71 TL/kg olan arpa fiyatı bir önceki aya göre %9, önceki yılın aynı ayına göre ise %31,5 oranında artmıştır. Serbest piyasa fiyatlarında TMO verileri değerlendirilmiş olup 2020 Kasım ayında arpa fiyatı 1,60 TL/kg olup önceki aya göre yaklaşık %10, önceki yılın aynı ayına göre %22 oranında artmıştır. 2020 yılı ortalaması 1,36 TL/kg olan arpa serbest piyasa fiyatı ise 2019'a göre yaklaşık %14 artmıştır. Arpa Serbest Piyasa fiyatı 1.631 TL/ton, borsa fiyatı ise 1.758 TL/ton olarak 2020 yılı aralık ayında en yüksek değerine ulaşmıştır.

Kaynak: TMO verileri, 2020 yılı Borsa fiyatı ve serbest piyasa fiyatları ilk 11 ay ortalamasıdır.

Türkiye'de Arpa Destekleme Politikaları: 2020 yılı "Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ" kapsamında Fark Ödemesi Desteği 2020'de 10 Krş/Kg olarak belirlenerek bir önceki yıla göre değişmemiştir. Mazot Desteği 19 TL/da, Gübre Desteği 8 TL/da, Organik Tarım Desteği 3. kategori ürünler arasında yer alan arpa için ürün sertifikası bireysel ise 10 TL/da - ürün sertifikası üretici grubu ise 5 TL/da olarak belirlenerek bir önceki yıla göre destek fiyatında herhangi bir değişim olmamıştır. Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği 16 TL/da olarak belirlenmiş ve bir önceki yıla göre %87,5 oranında artmıştır. Toprak Analiz Desteği, çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan 50 da ve üzeri tarım arazilerinde, her 50 da alan için bir analiz olmak üzere, analiz başına 40 TL olarak belirlenmiş olup önceki yıla göre herhangi bir değişim olmamıştır. Son beş yıllık süreçte verilen toplam destek miktarları değerlendirildiğinde 2020 yılında arpaya verilen destek 2016 yılına göre yaklaşık %104 oranında artmıştır.

Verilen Destek (TL/kg)

Yıllar	Fark Ödemesi	Sertifikalı Tohum Kullanım	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	Toplam
2016	0,050	0,035	-	0,045		0,130
2017	0,050	0,029	0,003	0,014	0,044	0,140
2018	0,050	0,032	0,003	0,015	0,056	0,156
2019	0,100	0,032	0,003	0,030	0,072	0,238
2020	0,100	0,060	0,003	0,030	0,072	0,265

Kaynak: TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları, 2020 yılı hesaplamaları 2019 yılı verimi esas alınarak yapılmıştır.

	2016	2017	2018	2019	2020
Arpa Fiyatı (TL/kg)	0,69	0,79	0,87	1,07	1,27
Arpa Fiyatı + Destek (TL/kg)	0,82	0,93	1,02	1,31	1,54
Gübre Fiyatı (TL/kg) (DAP)	1,47	1,54	2,38	2,65	2,63
Mazot Fiyatı (TL/lt)	3,85	4,69	5,78	6,43	6,07
Tohumluk Fiyatı ¹	1,30	1,47	1,58	1,85	2,40
1 kg arpa ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Arpa/Gübre	0,47	0,51	0,36	0,40	0,48
Arpa + destek/Gübre	0,56	0,60	0,43	0,49	0,59
Arpa/Mazot	0,18	0,17	0,15	0,17	0,21
Arpa + destek/Mazot	0,21	0,20	0,18	0,20	0,25
Arpa/Tohum	0,53	0,54	0,54	0,53	0,53
Arpa + destek/Tohum	0,63	0,63	0,64	0,65	0,64

Kaynak: TOB ve TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

2020 destekleri, 2019 verimi esas alınarak hesaplanmıştır. ¹/2020 yılı 11 aylık ortalama fiyat alınmıştır.

Arpa Girdi Pariteleri

2020 yılında 2019 yılına göre 1 kg arpa ile alınabilen gübre, mazot miktarlarında artış olmuş, 1 kg arpa ile alınabilen tohum miktarı değişmemiştir.

Destekler dahil arpa girdi paritelerinde bir önceki yıla göre gübre ve mazotta artış, tohum paritesinde ise azalış söz konusudur.

Mazot ve gübre paritelerinde gözlenen artışların sebebi, arpa üretici fiyatındaki ve destek miktarlarındaki artışın girdi fiyatlarındaki artış oranlarından yüksek oluşudur.

GENEL DEĞERLENDİRME

USDA Ocak 2021 Dünya tahıl piyasa ve ticareti raporuna göre Rusya 2020 yılı Aralık ayında, yüksek yurt içi fiyatlara yanıt olarak belirli tahıllarda ticareti kısıtlayıcı önlemler açıklamıştır. Bu yeni tedbirler arasında buğday, arpa, çavdar ve mısır da dâhil belirli tahıllara 17,5 milyon tonluk bir ihracat kotası getirilmesi yer almaktadır. AB Tarım Gıda Ticaretinin İzlenmesi Raporuna göre ihracatın bir önceki yıla göre azalmasında Avrupa'da alkollü içkiler ihracatında yaşanan zorluklar etkili olmuştur. Ayrıca rapora göre arpa, en çok kazandıran ihracat ürünlerinde buğday, sakatat eti ve bebek mamasından sonra gelmektedir. Türkiye, bölgedeki yemlik tahıl ticareti için önemli bir aktarma noktası haline gelmiştir.

Türkiye'de arpa ekilişi, alan büyüklüğü bakımından buğdaydan sonra ikinci sırayı alır. Bölge düzeyinde en çok İç Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilmektedir. Yaygın olarak malt sanayi ve kaba yem ihtiyacını karşılamada kullanılmaktadır. Arpa, hayvan yemi uygulamalarında önemli ölçüde kullanılan diğer bazı bitkilere ikame olarak üretilebilmektedir. Arpaya bu avantajı sağlayan etkenlerden biri iklimsel isteklerinin geniş bir yelpazede yer almasıdır.

TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2020'e göre arpa üretimi bir önceki yıla göre %9,2 oranında artarak 8,3 milyon ton olmuştur. Türkiye'de arpa tüketiminin yıllar içerisinde büyüyen yem sanayi talepleri, buğday yetiştirme maliyetlerinin artması gibi nedenlerden dolayı arttığı gözlemlenmiştir.

Yurtiçi sertifikalı tohum kullanım desteğinin 2020'de 16 TL/da'a yükseltilmesiyle arpa üretiminin artacağı ve bu durumun ihracatta önemli bir etki yaratacağı düşünülmektedir. Atıl tarım arazilerine dair yapılan ve devam eden çalışmalar, sulama ve arazi toplulaştırma yatırımları ile kuraklık riskine karşı verimde, sertifikalı tohum desteğinin artırılması ile arpa talebine paralel olarak üretimde bir artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Arpa verimini kısıtlayan kuraklığa karşı devam eden sulama ve toplulaştırma yatırımları önem taşımaktadır.

COVID-19 salgını sürecinde Türkiye'de üreticiler yasaklardan muaf sayılarak arpa üretimi devam etmiştir. Üreticilere resmi kurumlara uzaktan başvuru seçeneği sunulmuştur.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Samet EĞİLMEZ, samet.egilmez@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833